

Aan onze abonne's,

Bij het afsluiten van het jaar een enkel woord. Allereerst zal het opvallen, dat bij dit nummer niet, zooals in normale tijden, een inhoudsopgave is gevoegd; ook in 1944 en 1945 heeft deze ontbroken. Wij hebben ons beraden of publicatie daarvan (ze staan persklaar) voorrang verdiende boven die van de beschikbare gewone kopij, die er wegens de zéer strenge papier-bepalingen aan zou moeten worden opgeofferd en hebben ten slotte de vraag ontkennend beantwoord. Wij geven er de voorkeur aan met het verschijnen van een inhoudsopgave over genoemde jaren te wachten tot ons wat meer papier ter beschikking wordt gesteld, terwijl tevens het plan bestaat in 1948 met een tienjarig overzicht als vervolg van dat over 1934—1938 te komen. Men zij inmiddels overtuigd, dat alles in het werk zal worden gesteld om aan de thans nog zoo hinderlijke gebreken, gevolgen der tijdsomstandigheden, als daar zijn: late verschijnen, soort van papier en lettertype, geringe omvang, zoo spoedig mogelijk een einde te maken. Wij doen tevens een beroep op onze lezers, ons hun wetenschappelijke en praktische beschouwingen te doen toekomen. Een behoorlijke dosis kopij in portefeuille waarborgt onze regelde verschijning. Bij de jaarwisseling zij onze beste wensch een zoo snel mogelijke oplossing van alle moeilijkheden waarvoor ons land, onze professie en ons Tijdschrift in het bijzonder zijn gesteld.

REDACTIE

Nieuwe Wegen

Krachtens het overwegend reparatief karakter harer bemoeiingen heeft de tandheelkundige wetenschap bij het zoeken naar vorderingen zich overwegend geconcentreerd op het bestrijden van de gevolgen van het tandbederf. Eensdeels door een verrijken uitbouw van de therapeutische mogelijkheden, aan den anderen kant om door het zoeken naar methodes om het carieuze proces zooveel en zoo duurzaam mogelijk te stuiten in het beginstadium, het effect der caries-vatbaarheid binnen nauwe grenzen te houden.

Daarnaast moet tevens worden erkend dat de aetiologie van het tandbederf in zijn schijnbaar caleidoscopisch oorzaken-complex de belangstelling voortdurend heeft gaande gehouden. Een aanzienlijk deel der vakliteratuur is gewijd aan de resultaten en opvattingen omtrent de factoren waardoor de caries wordt veroorzaakt en begunstigd. Aan theoretische beschouwingen aangaande de vatbaarheid en immuniteit van individuen en rassen heeft het evenmin ontbroken en ook het proces van de aantasting der tandweefsels als bacterieel en subcutief chemisch insult heeft het aanzijn gegeven aan scherpzinnige verklaringen. Wie in dit onderdeel der wetenschappelijke tandheelkunde in het bijzonder belang stelt vindt in de vakliteratuur een welhaast onoverzienbaar materiaal opgetast om zijn weetgierigheid te bevredigen.

In de vakliteratuur. Wanneer hierop den nadruk wordt gelegd dan is het om de aandacht te vestigen op de ontwikkeling van een nieuw aspect van het wetenschappelijk onderzoek nopens het wezen van het tandbederf, hetwelk zich min of meer onttrekt aan de kennisname van hen, die op grond van hun beroeps werkzaamheid van nature getoond hebben de wetenschappelijke aandacht te bezitten voor een aangelegenheid, die het ook van praktisch standpunt alleszins vereischt.

Wat toch is het geval? De fenomenale ontwikkeling van het moderne inzicht in de fysieke en chemische structuur der materie, de experimenteele mogelijkheden, die zich daaruit en dientengevolge hebben ontwikkeld is het werk van onderzoekers en denkers op het gebied der natuurwetenschappen. Men behoeft slechts te wijzen op de revolutie in de kennis op het gebied der atoomstructuur en de toepassing van de elektrische energievormen der onderdeelen bij het proef-ondervindelijk onderzoek op andere terreinen van wetenschap. Ook de wetenschap der levende stof is bevrucht door de kennis, verzameld op het gebied der experimenteele natuurkunde en zoo wordt ook daar gebruik gemaakt van het arsenaal van moderne onderzoekmethoden die uit de hulpbronnen der moderne physica ter beschikking zijn gekomen.

Ook ten aanzien van de wetenschappelijke vraagstukken betreffende de tandweefsels in hun biologische relatie tot het geheele organisme en het specifieke milieu is men gekomen tot opzienbarende vorderingen in het inzicht in en de beïnvloeding van de onderworpenheid aan weerstandstekorten. In tegenstelling echter tot de „oudere” publicaties gaan de resultaten van het moderne onderzoek en de daaruit resulterende voorstellingen als eerstehandsch rapport aan de tandheelkundige vaktijdschriften voorbij om terecht te komen in de literatuur der specifieke wetenschappen, waaruit de onderzoekers stammen. Dit is trouwens zeer begrijpelijk, want het wetenschappelijk fundament, hetwelk deze onderzoekingen tot uitgangspunt hebben, is niet dat der tandheelkunde of, meer algemeen gezegd, dat der geneeskunde in engeren zin. Het zijn meer in het bijzonder biochemici en biophysici, die zich krachtens hun speciale kennis van een tot dusver nieuwe zijde met deze onderwerpen gaan bezig houden en — gelukkig voor de menschheid en voor ons — belangstelling hebben voor deze problemen voor zoover hun capaciteiten tot de oplossing kunnen bijdragen.

Zoo is het onder meer met de ontwikkeling der inzichten aangaande de submicroscopische structuur van het tandemail, niet het minst met betrekking tot de vatbaarheid resp. immuniteit voor pathologische aantasting, waarvoor een diepgaande kennis op de verschillende terreinen der moderne natuurwetenschap en biologie onmisbare voorwaarde is.

Wanneer hier geconstateerd wordt dat de resultaten dezer onderzoekingen hun neerslag niet vinden in de tandheelkundige vaktijdschriften dan is dit zeker niet met een gevoel van achteruitzetting of als verwijt. Voor een volledig begrip van de werkmethoden en de theoretische basis wordt veelal een fysisch-chemische en biologische kennis vereischt, waarover de tandarts, wiens werkzaamheden op geheel ander terrein liggen, niet beschikt.

Wel hebben enkele bekende onderzoekers zich naast hun publicaties in eigen vaktijdschriften tot taak gesteld de tandheelkunde met de resultaten van hun proefondervindelijk onderzoek in kennis te brengen. Deze uiteenzettingen, hoe waardevol overigens, werden veelal in een algemeen bevattelijke vorm gegoten, waarbij de technisch-wetenschappelijke zijde van het vraagstuk buiten beschouwing werd gelaten en evenzeer het mechanisme der processen, dat ten grondslag ligt aan de geconstateerde verschijnselen. Zij bepaalden zich in hoofdzaak tot de verkregen resultaten en de voor de praktijk belangrijke gevolgtrekkingen. En zoo bleef het wezen der ontdekking voor den tandheelkundigen belangstellende vrijwel in het duister.

Het moet erkend worden dat bij de welhaast overrompelende vorderingen op biophysisch en biochemisch terrein wij ons in een overgangstijd bevinden: het ontbreekt aan schrijvers al dan niet van tandheelkundige origine die zich hier en ginds voldoende vertrouwd gevoelen om de schakel te vormen voor het overbrengen van de betreffende onderzoekingen en vorderingen in weliswaar begrijpelijken maar niettemin wetenschappelijk voldoende diepgaanden vorm om onze inzichten aan te passen aan de problemen en de oplossing waartoe deze gebracht zijn.

Van den tandarts met een open belangstelling voor de biologische vraagstukken kan niet geveerd worden dat hij van de oorspronkelijke publicaties in hun verspreiding over de buiten zijn bereik liggende literatuur kennis neemt, mede door gemis aan voldoende inzicht in en kennis van de modernste onderzoeksmethoden en hun wetenschappelijken ondergrond.

Wat over het met name genoemde onderwerp werd gezegd geldt eo ipso voor meerdere terreinen van wetenschap, vanwaar ook andere naar buiten gewende facetten der tandheelkunde kunnen worden belicht. Hier moge met voldoening worden erkend dat de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen zich blijkbaar tot taak heeft gesteld om haar bijeenkomsten, naast de behandeling van zuiver tandheelkundige onderwerpen, tevens dienstbaar te maken aan een overbrugging van het hiaat, waarvan zoeven werd gewaagd. Dat de tot dusver gehouden voordrachten alleszins aan het gestelde doel beantwoorden, moge volledigheidshalve hier worden vastgesteld.

Vanzelf gaan in dit verband de gedachten uit naar de tandheelkundige opleiding. Het behoeft geen betoog dat de studenten met deze problemen en de bereikte oplossing en verworven inzichten volkomen vertrouwd dienen te worden gemaakt en daarvoor met een voldoende natuurwetenschappelijke voorbereiding moeten worden toegerust. Het betreffende onderwijs op de middelbare school is zeker geen toereikende basis om zonder verderen belangrijken uitbouw te blijven. Aan de komende reorganisatie zal het moeten worden overgelaten om deze aangelegenheid in een bevredigende regeling onder te brengen. Er is thans alle reden om daarentrent goede verwachtingen te koesteren.

B